Η Μουσική Εβδομάδα

Του Φοίβου Ανωγειανάκη

Ελληνικό έργο – σε πρώτη εκτέλεση με την Κ.Ο.Α. –, Έλληνας σολίστας, ο Τάτσης Αποστολίδης και η «Πρώτη» του Μπετόβεν στη συμφωνική της Δευτέρας, με επικεφαλής τον Λουκά Καρυτινό. Θετικές δηλαδή προϋποθέσεις για την έκβαση της μοναδικής κάθε δδομάδα ακρόασης «ζωντανής» συμφωνικής μουσικής στην Αθήνα.

Ακόμα ένας Έλληνας συνθέτης συγχρόνων τάσεων «ανακρούει πρύμναν», μετά την αλλαγή των καιρών και την εγκατάλειψη των ακραίων εκφραστικών τάσεων από τους πρωτοπορούντες Ευρωπαίους συνθέτες. Στο «Προοίμιο σε ήθος Γ΄» για ορχήστρα (1979), ο Δημήτρης Τερζάκης (γεν. 1938) επανέρχεται στις αποδιοπομπαίες έως πριν μερικά χρόνια «ρομαντικές» αντιλήψεις της «έκφρασης», του «ρομαντικού παραδοσιακού μουσικού υλικού» κ.λπ. Μνήμες δυζαντινού και δημοτικού μέλους, πολύ καθαρές στη μελωδική γραμμή και την «τροπική» φυσιογνωμία τους, συμφύρονται με σελίδες σε ατονική γραφή. Το αποτέλεσμα φυσικά δεν μπορεί παρά να είναι ελάχιστα πειστικό. Η αρχή ωστόσο έγινε. Οι καιροί είναι σκληροί. Το επιδάλλουν. Το μέλλον θα αναγορεύσει τους νέους ηγήτορες. Η εκτέλεση εγγράφεται στο ενεργητικό του μαέστρου και των συνεργατών του.

Η μπετοδενική «Πρώτη» είναι πάντα μια «παγίδα» για το μαέστρο. Για κάθε μαέστρο, τόσο τον νέο, χωρίς πείρα, όσο και για τον φτασμένο, με φήμη, μικρή ή μεγάλη. Ωστόσο είναι απλή στις τεχνικές δυσκολίες της, στα μελωδικά περιγράμματα, στην ορχηστρική της υφή. Τι είναι τότε αυτό που την κάνει παγίδα; Η απλότητά της, που παρασύρει συχνά μαέστρο και μουσικούς σε ήσσονες προσπάθειες, ενώ απαιτεί την ίδια με τις μεγάλες συμφωνίες ηχητική ισορροπία, αυστηρό, κλασικό ύφος και προσοχή στις ατάκες καθώς και στο κλείσιμο της φράσης. Όλα αυτά αντιμετωπίσθηκαν απ' τον Λουκά Καρυτινό με θάρρος αποτελεσματικά. Λιγότερη ένταση σε ορισμένες κορυφώσεις νομίζουμε ότι θα χάριζαν ακόμα μεγαλύτερη ηχητική ισορροπία στην εκτέλεση.

Από τις καλύτερες, θα λέγαμε η πιο ολοκληρωμένη παρουσία του Γάτση

Καρυτινός και Αποστολίδης με την ΚΟΑ ● Ρ. Κδάπιλ ● Μουσική για μαντολίνο και κιθάρα

Αποστολίδη η εκτέλεση του Κοντσέρτσυ για διολί και ορχήστρα του Χατσατουριάν. Άνετη τεχνικά – άθλος και αυτό – κατόρθωσε, «απαλλαγμένη» από την επικίνδυνη ηδυπάθεια της ανατολίτικης μελωδίας του έργου, να δώσει στο κοντσέρτο μια ατμόσφαιρα συμφωνικής χροιάς που δεν ακούμε συχνά ακόμα και από τους μεγάλους εκτελεστές. Μια ερμηνεία γεγονός στη μουσική ζωή της Αθήνας («Παλλάς» 3.3.86).

Την προηγούμενη εδδομάδα ακούσαμε τον πολυδραδευμένο, με ζηλευτή ανά τον κόσμο σταδιοδρομία, Τσεχοσλοδάκο πιανίστα Ράντοσλαδ Κδάπιλ. Από το πρόγραμμα παρακολουθήσαμε μόνον τη σονάτα έργο 31 αρ. 2 του Μπετόδεν, τις Χουμορέσκ έργο 101 του Ντδόρζακ και τα σύντομα, ενδιαφέροντα έργα του Μαρτινού 2 Πόλκες και 2 Σπουδές. (Την ίδια δραδιά οφείλαμε να παρακολουθήσουμε και άλλες εκδηλώσεις).

Θυελλώδης με ηχηρά φόρτε και πιανίσιμα διαμετρικά αντίθετα, ο Κδάπιλ πρότεινε έναν πολύ προσωπικό Μπετόδεν με δυνατές αντιθέσεις και πολύ χαρακτηριστικές λυρικές εξάρσεις. Θεμιτή πρόταση, όσο και αν είναι τόσο αντίθετη στο καθιερωμένο για το έργο αυτό απλούστερο, αυστηρότερο κλασικό πλαίσιο. Η ίδια εκφραστική αντίληψη πρυτάνευσε και στους δυο άλλους συνθέτες. Εδώ όμως με θαυμαστά αποτελέσματα, γιατί η ρομαντική υφή τους αποζητούσε το κλίμα αυτό του πάθους με τις αντιθέσεις φως - ημίφως, δυνατά φόρτε - ονειρικά πιανίσιμα, αναπνοές, ριτενούτα κ.λπ. («Παρνασσός» 2.2.86).

Σπάνια για τη μουσική ζωή της Αθήνας η συναυλία με έργα μπαρόκ και κλασικής μουσικής για μαντολίνο και κιθάρα. Ο Αντόνιο Παρασκαντόλο μαντολίνο και ο Ουμπέρτο Λεονάρντο κιθάρα και μαντολίνο διαθέτουν και την κατάλληλη δαχτυλική τεχνική και τη γνώση του προκλασικού και κλασικού ύφους. Ό,τι δεν μπορούμε να καταλάδουμε είναι γιατί δέχτηκαν μια τόσο δάρδαρη ηλεκτρονική ενίσχυση του ήχου (μικρόφωνα, μεγάφωνα) που αλλοίωσαν ανεπανόρθωτα τον ήχο των δυο οργάνων (ιδιαίτερα μάλιστα σε μια τόσο μικρή αίθουσα). Όπως επίσης και την αδικαιολόγητη, ενοχλητική, ένταση της κιθάρας που συχνά στραγγάλιζε, ηχητικά, το μαντολίνο (Ιταλικό Ινστιτούτο 28.2.86).